

САМОПРОВЕРКА

ТЕСТ ЗА АНАЛИТИЧНО ЧЕТЕНЕ

Прочетете следния откъс от Пенчо-Славейковата поема „Ралица“ и отговорете на въпросите след него.

Из „Ралица“

Като оназ вечерница в небето
една бе в село Ралица девойка,
и цяло село лудо бе по нея.
Сиротно чедо беше тя. Отколя
замина нейний татко по гурбет –
замина, и ни вест, ни кост от него;
а майка ѝ отведоха с дене
кахъри в гроба. Ралица остана
при леля си, и като свое чедо
я тя отгледа, - гърлицата както
отглежда своя рожба, докато
се на крила самичка тя възмогне.
От Беш бунар ли с пълни бели менци
тя привечер се връщаше с другарки,
спреваряха се кой през кой вода
да ѝ напий; а в празник на хоро,
кой не луди до нея да се хване? –
Че модрият ѝ поглед бе западнал,
като мъгла на всички на душата,
и мислите им все около нея
се виеха, кат сърмений колан
о кръшната ѝ тънка половина...
„Блазе ѝ с хубост“ – казваха едни;

„Блазе комуто на честта се падне“ –
обаждаха се други. А с глава
посвиваха пък трети, век живели,
свят узнали – шепнейки из ниско:
„Блазе ѝ... Ех, кабил ни край не е
на хубаво да води тая хубост.“
За Ралица залиташе най-вече
Стоичко Влаха, заможен и личен
ерген, един на майка и баща.
Но ней сърцето беше дало вест,
и тегнеше душата ѝ към други:
примамили я бяха со дене
на Ива Бойкин ваклите очи
и думите му благи, като ранна
роса при пролет. Вреди ли невреда,
че сиромаш е Иво!... Двама лика
и прилика, един за друг родени, -
един у друг залюбени не чудом.
Той беше строен явор столоват,
тя тънка, вита, кършена лоза:
лоза се окол явора обви –
около Ива Ралица девойка!

1. Сравнението на героинята с вечерница в първите две строфи внушава нейната:

а) доброта	в) уникалност
б) красота	г) нравствена чистота

2. Стихът „цяло село лудо бе по нея“ внушава, че общността изпитва към Ралица:

а) уважение	в) неодобрение
б) съчувствие	г) магнетично привличане

3. Архаичното наречие „отколя“ е синоним на:

а) отдавна	в) миналата година
б) скоро	г) преди 12 години

4. Според откъса бащата на Ралица е:

- а) заминал да търси работа далеч от родното място
- б) емигрирал в чужбина
- в) избягал от родината си
- г) изоставил близките си

5. Фразеологичният израз „ни вест, ни кост” означава:

- а) липса на писмо
- б) влошено здраве
- в) пълна неизвестност
- г) загинал при неясни обстоятелства

6. Коя от изброените думи не е синоним на „кахъри”:

- а) грижи
- б) тревоги
- в) мъки
- г) задължения

7. Лелята на Ралица е сравнена с:

- а) екзотична птица
- б) митологично същество
- в) гургулица
- г) домашна птица

8. Стиховете „спреваряха се кой през кой вода/ да ѝ напий; а в празник на хоро,/ кой не луди до нея да се хване?” представят:

- а) всеобщата любов към Ралица
- б) почитането на традиционните ритуали
- в) интереса на ергените към Ралица
- г) социалната принадлежност на героинята

9. Определението „модър” означава:

- а) син
- б) мъдър
- в) весел
- г) покоряващ

10. Посочете невярното твърдение:

- а) Хубостта на Ралица вълнува нейните съселяни.
- б) Хубостта на Ралица буди възхищение у околните.
- в) Хубостта на Ралица предизвиква неясна тревога и усещане за обреченост у по-старите хора в селото.
- г) Хубостта на Ралица предизвиква у околните люта завист към бъдещия и избраник.

11. Обособената част „шепнейки из ниско” създава усещане за:

- а) загадъчност, тайнственост
- б) неискреност
- в) прикритост
- г) тишина и спокойствие

12. В стиховете „За Ралица залиташе най-вече/ Стоичко Влаха, заможен и личен/ ерген” подчертаният глагол не означава, че Стоичко:

- а) харесва Ралица
- б) обича Ралица
- в) е силно увлечен по Ралица
- г) е привлечен от Ралица

13. В традиционните фолклорни представи „личен ерген” означава:

- а) богат
- б) смел
- в) решителен
- г) достоен

14. Според разбиранията на патриархалната общност „един на майка и баща” не е равнозначно на:

- а) егоист
- б) неоспорим наследник на родовото богатство
- в) предпочитан брачен партньор
- г) обграден с цялото внимание на родителите си

15. Определението „вакли” е синоним на:

- а) черни
- б) тъжни
- в) красиви
- г) добри

16. С коя от изброените фрази не може да бъде продължено изречението Ралица е направила избора си между Стоичко и Иво...

- а) интуитивно
- б) импулсивно
- в) чрез разумна преценка на качествата на двамата
- г) вслушвайки се в гласа на сърцето си

17. Кое от изброените внушения не се съдържа в стиховете „Той беше строен явор столоват/ тя тънка, вита, кършена лоза:/ лоза се окол явора обви – / около Ива Ралица девойка”:

- а) за близостта между Ралица и Иво
- б) за хармонията в отношенията между Ралица и Иво
- в) за привличането помежду им
- г) за бурната им драматична любов

18. Кой от следните редове не сочи според смисъла на откъса ниво на противопоставяне между Иво и Стоичко:

- а) социално положение
- б) отношението на Ралица
- в) отношението им към Ралица
- г) взаимоотношения с Ралица

19. Кой от изброените начини за представяне на герой не се среща при изобразяването на Ралица в откъса:

- а) портретна характеристика
- б) речева характеристика
- в) отношението на другите герои
- г) биографичен коментар

20. Кой от следните мотиви не е въведен чрез откъса:

- а) за любовта
- б) за привлекателната мощ на женската хубост
- в) за обсебващата сила на злото
- г) за взаимоотношенията между индивид и общност

21. Коя от следните смислови връзки не се проблематизира в откъса:

- а) сирашка участ – подкрепа от общността
- б) любовно щастие – ревност
- в) физическа красота – обаяние
- г) индивидуално излъчване – съдбовна предопределеност

22. Коя от изброените особености на откъса не е пряко повлияна от фолклора:

- а) физическата характеристика на Ралица
- б) споменатите елементи от бита и обредите – гурбетчийството, напиването на водата на девойката, празничното хоро...
- в) разгърнатите сравнения
- г) мотивът за индивидуалния избор на героинята

23. Според откъса Ралица и Иво не са:

- а) лика прилика
- б) щастливо влюбени
- в) обвързани по волята на патриархалната общност
- г) предопределени един за друг

24. Кое кара старите хора да твърдят „на хубаво не води тая хубост“:

- а) житейският им опит
- б) присъщият им скептицизъм
- в) неодобрението им към Ралица
- г) липсата на виталност

25. Коя от изброените особености на откъса не е пряко свързана с ролята му на експозиция на поемата:

- а) представянето на героите
- б) въвеждането на основните мотиви
- в) фолклорните изразни средства
- г) разкриването на миналото на Ралица

ОТГОВОРИ:

1. в)

2. з)

3. а)

4. а)

5. в)

6. з)

7. в)

8. а)

9. а)

10. з)

11. а)

12. з)

13. з)

14. а)

15. а)

16. а)

17. з)

18. в)

19. б)

20. в)

21. б)

22. з)

23. з)

24. а)

25. в)